

Sygn. akt II Ca 919/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Cezary Klepacz (spr.)**

Sędziowie: **SO Teresa Strojnowska**

SR (del.) Monika Wrona-Zawada

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Ewa Banaszek

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2018 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy S.

przeciwko Gminie M.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej od wyroku Sądu Rejonowego we Włoszczowie z dnia 28 kwietnia 2017 r., sygn. akt I C 314/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w całości i zasądza od Gminy M. na rzecz Gminy S. kwotę 31.100,58 (trzydzieści jeden tysięcy sto i 58/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 15 marca 2018 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 778 (siedemset siedemdziesiąt osiem) złotych tytułem kosztów procesu, a w pozostałej części oddala powództwo;
2. oddala apelację w pozostałym zakresie;
3. zasądza od Gminy M. na rzecz Gminy S. kwotę 778 (siedemset siedemdziesiąt osiem) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;
4. nakazuje pobrać od Gminy S. i Gminy M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach kwoty po 496,51 (czteryście dziewięćdziesiąt sześć i 51/100) złotych tytułem kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt II Ca 919/17

UZASADNIENIE

W dniu 29 sierpnia 2016 roku do Sądu Rejonowego we Włoszczowie wpłynął pozew Gminy S. przeciwko Gminie M., w którym powódka domagała się od pozwanej kwoty 18.524,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu podano, że Gmina M. obowiązana jest do zwrotu kosztów wychowania przedszkolnego uczniów z jej terenu uczęszczających do przedszkola prowadzonego przez Gminę S..

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa, zarzucając iż jest ono przedwczesne, nie została przedłożona kalkulacja dochodzonej kwoty, a jedynie noty księgowe, które nie stanowią dowodu wykonania usługi i jej zakresu, przy czym

obejmują one kwotę 18.397,44 zł. Co do żądania odsetek pozwana podała, że we wskazanym terminie roszczenia dotyczące sześciu not nie były wymagalne, a część z nich nie była nawet wystawiona.

W piśmie procesowym z dnia 21 listopada 2016 roku powódka podniosła, że stanowisko pozwanej jest niezrozumiałe, gdyż uprzednio prowadzone procesy między stronami o takie same roszczenia zakończyły się zapłatą należności. Dochodzone pozwem kwoty wynikają z przepisów prawa, a ich wysokość – z not księgowych załączonych do pozwu.

W dniu 4 października 2016 roku wpłynął kolejny pozew Gminy S. przeciwko Gminie M., w którym powódka domagała się od pozwanej kwoty 8.354,14 zł tytułem zwrotu kosztów wychowania przedszkolnego uczniów z Gminy M. uczęszczających do przedszkola prowadzonego przez Gminę S. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą I Nc 258/16, a w dniu 27 października 2016 roku wydano w niej nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany złożył skutecznie sprzeciw od tego nakazu, podnosząc zarzuty tożsame ze zgłoszonymi we wcześniejszej sprawie i domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia kosztów procesu. Postanowieniem z dnia 29 listopada 2016 roku sprawa ta została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą o sygn. akt I C 314/16.

W dniu 25 października 2016 roku wpłynął pozew Gminy S. przeciwko Gminie M., w którym powódka domagała się od pozwanej kwoty 4.437 zł tytułem zwrotu kosztów wychowania przedszkolnego uczniów z Gminy M. uczęszczających do przedszkola prowadzonego przez Gminę S. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą I Nc 279/16, a w dniu 24 listopada 2016 roku wydano w niej nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwana złożyła skutecznie sprzeciw od tego nakazu, podnosząc zarzuty tożsame ze zgłoszonymi we wcześniejszej sprawie i domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia kosztów procesu. Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2016 roku sprawa ta została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą o sygn. akt I C 314/16.

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy we Włoszczowie oddalił powództwo i zasądził od Gminy S. na rzecz Gminy M. kwotę 4.800 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd ten dokonał następujących ustaleń.

W Zespole Szkół im. (...) w G. działa przedszkole publiczne.

(...): N. B., N. S., M. C., D. G., W. A., M. B., M. M., K. A., W. M., T. S. i J. S. są uczniami tego przedszkola, prowadzonego przez Gminę S..

Strony nie zawierały porozumienia co do zwrotu kosztów ponoszonych przez powódkę z tytułu kosztów wychowania przedszkolnego uczniów będących mieszkańcami pozwanej, uczęszczających do publicznego przedszkola w G..

Z tytułu kosztów wychowania przedszkolnego w tej placówce Gmina S. wystawiła Gminie M. noty księgowe, zawierające kwotę obciążenia, tytuł oraz wskazanie imiennej listy uczniów, których rozliczenie dotyczy:

- za wrzesień 2015 roku notę nr 1/11/2015 na kwotę 2.339,36 zł,
- za październik 2015 roku notę nr 1/12/2015 na kwotę 2.395,20 zł,
- za listopad 2015 roku notę nr 7/12/2015 na kwotę 2.300,56 zł,
- za grudzień 2015 roku notę nr 1/01/2016 na kwotę 2.726,72 zł,

- za styczeń 2016 roku notę nr 2/02/2016 na kwotę 1.712,32 zł,
- za luty 2016 roku notę nr 2/03/2016 na kwotę 3.144,72 zł,
- za marzec 2016 roku notę nr 2/04/2016 na kwotę 3.778,56 zł,
- za kwiecień 2016 roku notę nr 2/05/2016 na kwotę 3.692,64 zł,
- za maj 2016 roku notę nr 2/06/2016 na kwotę 4.595,50 zł,
- za czerwiec 2016 roku notę nr 2/07/2016 na kwotę 4.415 zł.

Ponieważ pozwana odmówiła płatności, powódka skierowała ostateczne wezwania do zapłaty, wskazując kwoty należności głównej i wyliczone kwotowo odsetki.

W toku procesu powódka przedłożyła zestawienia kosztów wychowania przedszkolnego w placówkach oświatowych za miesiące objęte żądaniem pozwu, z rozbiciem na koszty wychowania przedszkolnego, liczbę wychowanków i pomniejszenia z tytułu dotacji i dochodów z tytułu żywienia i zajęć dodatkowych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za bezzasadne

Przywołano treść art. 79a ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. 2016 roku, poz. 1943) w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2016 roku, z którego wynika, że jeżeli do publicznego przedszkola lub publicznej innej formy wychowania przedszkolnego, prowadzonych przez gminę, uczęszcza uczeń niebędący jej mieszkańcem, gmina, której mieszkańcem jest ten uczeń pokrywa koszty wychowania przedszkolnego tego ucznia w wysokości równej wydatkom bieżącym przewidzianym na jednego ucznia odpowiednio w publicznych przedszkolach lub publicznych innych formach wychowania przedszkolnego, prowadzonych przez gminę, w której uczeń uczęszcza do przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego, pomniejszonym o opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego oraz za wyżywienie, stanowiące dochody budżetu gminy, a także o kwotę dotacji, o której mowa w art. 14d ust. 1 otrzymanej na ucznia przez gminę prowadzącą przedszkole lub inną formę wychowania przedszkolnego, do których uczęszcza uczeń, który to przepis stanowi materialną podstawę rozpoznawania niniejszego sporu, a nie powoływany przez powódkę art. 90 ust. 2c tej ustawy, który dotyczy przedszkoli niepublicznych.

Ponieważ Gmina M. kwestionowała wysokość zgłoszonego żądania, to zgodnie z art. 6 k.c. wykazanie tej okoliczności obciążało stronę powodową.

Ustawa o systemie oświaty nie definiuje pojęcia „wydatki bieżące”. Należy zatem posłużyć się przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), która dokonuje podziału wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego na wydatki bieżące i majątkowe (art. 236 ust. 1). Przez wydatki bieżące rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi (art. 236 ust. 2). Ustawa wymienia w art. 124 ust. 3 wydatki bieżące: wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w państwowych jednostkach budżetowych oraz składki naliczane od tych wynagrodzeń i uposażeń, zakupy towarów i usług, koszty utrzymania oraz inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych i realizacją ich statutowych zadań, koszty zadań zleconych do realizacji jednostkom zaliczanym i niezaliczanym do sektora finansów publicznych, z wyłączeniem organizacji pozarządowych. Przepis art. 124 ust. 4 wymienia natomiast wydatki majątkowe. Wykaz wydatków bieżących jednostek samorządowych zawiera załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów (...) – Dz. U. nr 38, poz. 207 ze zm.

Z przepisu art. 79a ustawy o systemie oświaty wynika następujący sposób obliczenia kwoty do zwrotu: od łącznej kwoty planowanych wydatków przez przedszkola gminne odejmuje się łączną kwotę opłat pobranych za korzystanie z wychowania przedszkolnego i opłat za wyżywienie. Otrzymałą różnicę dzieli się przez liczbę uczniów w przedszkolach

gminnych za dany okres, otrzymując w ten sposób kwotę „na ucznia”, od której odejmuje się kwotę dotacji przedszkolnej z art. 14d i uzyskuje kwotę „na ucznia do zwrotu”.

Noty księgowe, a na takie powołała się powódka, są dokumentami stosowanymi m.in. w przypadku dokonywania wzajemnych rozliczeń pomiędzy powiązаныmi jednostkami organizacyjnymi sektora finansów publicznych nieuprawnionymi do wystawiania faktur VAT. Zasady dotyczące wystawiania, korygowania czy wzorów not księgowych powinny być określone w przepisach wewnętrznych jednostek, gdyż nie ma ogólnie obowiązujących przepisów regulujących tę kwestię.

Zarówno noty księgowe, jak i przedłożone przez stronę powodową zestawienia kosztów wychowania przedszkolnego w placówkach oświatowych nie dają, zdaniem Sądu pierwszej instancji, odpowiedzi pytanie, jaka była wysokość wydatków bieżących przewidzianych na utrzymanie jednego ucznia w publicznych przedszkolach prowadzonych przez Gminę S. w okresie objętym żądaniem pozwu.

Nie jest to możliwe bez nawiązania do dokumentów źródłowych, w szczególności uchwał budżetowych na rok 2015 i rok 2016, uchwały w sprawie odpłatności rodziców za koszty pobytu dziecka w przedszkolu i koszty wyżywienia oraz umów z rodzicami dzieci uczęszczających do przedszkoli prowadzonych przez powódkę.

Powódka została zobowiązana do złożenia danych ze sprawozdawczości Rb o wydatkach i dochodach za okresy objęte żądaniem pozwu, stanowiących podstawę wystawienia not obciążeniowych oraz wyciągu z uchwał budżetowych w części obejmującej wydatki związane z kosztami wychowania przedszkolnego, o których mowa w art. 79a ustawy o systemie oświaty za okresy objęte żądaniem, ale nie zostały one przedstawione.

Gmina S. nie wykazała zatem wysokości dochodzonych kwot, co skutkowało oddaleniem powództwa.

O kosztach procesu, na które składa się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c., przy uwzględnieniu stawki z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Apelacje od tego wyroku wniosła strona powodowa, zarzucając Sądowi Rejonowemu:

- niezgodność ustaleń z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, w szczególności poprzez ustalenie, że powódka nie udowodniła podstawy faktycznej, wysokości i podstawy prawnej roszczenia;

- naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na pominięciu dowodów z uchwał budżetowych Gminy S. za lata 2015 i 2016, które publikowane są w Dzienniku Urzędowym Województwa (...), odpowiednio: z 2015 roku, poz. 167 i z 2016 roku, (...), przy czym wszystkie dane z budżetu dotyczące utrzymania przedszkoli zostały przedstawione w (...)za każdy miesiąc oraz pominięcie uchwał Rady Gminy w S.: nr (...) i nr (...), które, mimo iż dotyczą placówek niepublicznych, w sposób jasny i szczegółowy pokazują sposób liczenia kwoty kosztów ponoszonej na jednego ucznia;

- naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności wyliczeniom dokonany przez powódkę oraz złożonym przez nią dokumentom;

- naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie dopuszczenia z urzędu opinii biegłego, pomimo wątpliwości Sądu co do wysokości odszkodowania należnego powódce.

Wskazując na to, wniesiono o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie od pozwanej kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów procesu.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od strony powodowej kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy dopuścił z urzędu dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości w celu ustalenia, czy w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy, przy uwzględnieniu przepisów prawa miejscowego wskazanych w apelacji i przy uwzględnieniu zasad prawidłowej rachunkowości, można ustalić wartość kosztów wychowania przedszkolnego uczniów z Gminy M. uczęszczających do przedszkola prowadzonego przez Gminę S. w zakresie dochodzonym pozwami zgłoszonymi w niniejszej sprawie (k.420v.).

Z opinii biegłego J. W. (1) wynika (k.429-432, 449), że koszty wyliczone w notach księgowych są zgodne z zestawieniami kosztów wychowania przedszkolnego w placówkach oświatowych, które w toku procesu przedłożyła Gmina S..

Z kolei miesięczne sprawozdania (...) z wykonania planu wydatków budżetowych, złożone do akt sprawy przez stronę powodową przy piśmie procesowym z dnia 24 marca 2017 r. (k.114), biegły przedstawił w formie tabelarycznej za poszczególne okresy, podając także średnią wysokość planowanych miesięcznych wydatków (k.433-442), a następnie zestawiał miesięczne koszty wychowania przedszkolnego wyliczone przez powódkę oraz planowane wydatki w tym zakresie, wynikające ze sprawozdań (k.443). Z tej ostatniej tabeli wynika brak zgodności pomiędzy kosztami wyliczonymi przez Gminę S., a planowanymi wydatkami (z wyjątkiem danych za marzec i kwiecień 2016 r.), przy czym przyjęte do rozliczenia koszty są ogółem niższe od planowanych wydatków.

Biegły przedstawił także w formie tabelarycznej, na podstawie sprawozdań(...) plan dochodów budżetowych i otrzymanych dochodów – narastająco, poczynając od stanu na koniec września 2015 r., a następnie na koniec każdego kolejnego miesiąca, aż do 30 czerwca 2016 r. (k.444-447).

Biegły podał, że ze sprawozdania wynika plan dochodów: 100.000 zł za okres od września do grudnia 2015 r. i 116.600 zł za okres od stycznia do czerwca 2016 r. oraz wysokość dochodów faktycznie uzyskanych: 76.225,67 zł w okresie od września do grudnia 2015 r. i 54.729,70 zł w okresie od stycznia do czerwca 2016 r. Zestawienia sporządzone przez Gminę S. wskazują, że uzyskane dochody z tytułu żywienia i zajęć dodatkowych wyniosły: 39.457,50 zł w okresie od września do grudnia 2015 r. i 55.294 zł w okresie od stycznia do czerwca 2016 r.

Biegły stwierdził, że w aktach nie ma ksiąg rachunkowych, na podstawie których były sporządzane sprawozdania (...), wobec czego nie można określić, czy dane w tych sprawozdaniach są rzetelne (k.449). Jednocześnie jednak podał w ustnych wyjaśnieniach opinii pisemnej (k.468v.), iż wie z doświadczenia, że gdyby nawet dokonać analizy dokumentów księgowych, to wynikające z nich kwoty byłyby zbliżone do wskazanych w zestawieniu. Samo zaś analizowanie dokumentów źródłowych jest czasochłonne i kosztowne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Nie budzą wątpliwości ustalenia Sądu Rejonowego co do tego, ilu i jacy (...) byli uczniami przedszkola publicznego działającego w Zespole Szkół im. (...) w G., prowadzonego przez Gminę S., w okresie objętym żądaniem pozwów zgłoszonymi w rozpoznawanej sprawie.

Bezsporne jest także, że strony nie zawierały porozumienia co do zwrotu kosztów poniesionych przez powódkę z tytułu wychowania przedszkolnego tych uczniów oraz to, że z tego tytułu Gmina S. wystawiła Gminie M. noty księgowe, zawierające kwotę obciążenia, tytuł oraz wskazanie imiennej listy uczniów, których rozliczenie dotyczy, szczegółowo wymienione w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, a w toku procesu – także zestawienia kosztów wychowania przedszkolnego w placówkach oświatowych za miesiące objęte żądaniem pozwu, z rozbiciem na koszty wychowania przedszkolnego, liczbę wychowanków, pomniejszenia z tytułu dotacji, dochodów z tytułu żywienia i zajęć dodatkowych oraz sprawozdania z wykonania wydatków budżetowych (...) i wykonania planu dochodów budżetowych(...) za okres od września 2015 r. do czerwca 2016 r.

Prawidłowo wskazał Sąd pierwszej instancji, że podstawę prawną rozliczeń między stronami w zakresie poniesionych przez powódkę kosztów wychowania przedszkolnego uczniów zamieszkałych na terenie pozwanej Gminy stanowi przepis art. 79a ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. 2016 roku, poz. 1943) w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2016 roku, a przy tym, że ustawa ta nie definiuje pojęcia „wydatki bieżące”, wobec czego znajdują tu zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), w szczególności art. 124 ust. 3 i 4 w zw. z art. 236 ust. 1 i 2.

Powołany przepis ustawy o systemie oświaty określa następujący sposób obliczenia kwoty do zwrotu „na ucznia”: od łącznej kwoty wydatków przewidzianych na przedszkola gminne odejmuje się łączną kwotę opłat pobranych za korzystanie z wychowania przedszkolnego i opłat za wyżywienie, a otrzymaną różnicę dzieli się przez liczbę uczniów w przedszkolach gminnych za dany okres, uzyskany zaś iloraz pomniejsza się o kwotę dotacji przedszkolnej.

Ponieważ w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji zostały złożone przez stronę powodową dokumenty księgowe, zachodziła konieczność ich weryfikacji przy pomocy opinii biegłego, w celu zbadania, czy na ich podstawie można ustalić wartość kosztów wychowania przedszkolnego uczniów z Gminy M. uczęszczających do przedszkola prowadzonego przez Gminę S. w okresie objętym zgłoszonymi żądaniami.

Koszty wskazane w notach księgowych są zgodne z przedłożonymi przez Gminę S. zestawieniami kosztów wychowania przedszkolnego w placówkach oświatowych.

Biorąc to pod uwagę, a przy tym uwzględniając, że koszty wyliczone przez stronę powodową są niższe od planowanych wydatków, uznać należy, iż koszt wychowania przedszkolnego na jednego wychowanka (por. pierwszy wzór na k.431) jest obliczony korzystnie dla pozwanej, albowiem mniejsza wartość w liczniku ułamka, przy takim samym mianowniku, oznacza mniejszy iloraz.

Jeżeli chodzi o dochody otrzymane przez Gminę S. z tytułu żywienia i zajęć dodatkowych, to nie budzi wątpliwości ich wysokość w okresie od stycznia do czerwca 2016 r., albowiem z zestawienia strony powodowej wynika, że jest to kwota 55.294 zł, a ze sprawozdania Rb-27S – kwota 54.729,70 zł, czyli zbliżone wartości, a skoro do rozliczenia przyjęto kwotę wyższą, to podobnie jak w zakresie kosztów wychowania przedszkolnego jest to korzystniejsze dla pozwanej, tu: większa wartość w liczniku ułamka, przy takim samym mianowniku, oznacza większy iloraz (por. wzór na k.431 – tabela w ostatnim wierszu).

Opinia biegłego jest nieczytelna, jeżeli chodzi o dochody za okres od września do grudnia 2015 r., albowiem dochody otrzymane na koniec września 2015 r. to suma dochodów od początku roku, na co wskazują dane zawarte w kolejnych tabelach, gdzie podano wykonane dochody narastająco, a nie kwoty otrzymane w poszczególnych miesiącach (k.444).

Jeżeli jednak wziąć pod uwagę różnicę pomiędzy kwotą dochodów otrzymanych na koniec grudnia 2015 r. (76.225,67 zł), a kwotą dochodów otrzymanych na koniec września 2015 r. (47.999,35 zł), tj. kwotę 28.226,32 zł, to okaże się, że jest ona mniejsza od sumy kwot wskazanych przez stronę powodową jako łączne dochody z tytułu żywienia i zajęć dodatkowych w okresie od października do grudnia 2015 r., która wynosi 33.749 zł. Można zatem przyjąć, że łącznie dochody z tego tytułu za okres od września do grudnia 2015 r., wskazane przez powódkę, nie są niższe od dochodów wynikających ze sprawozdania (...) a zatem można je przyjąć do rozliczenia z tych samych przyczyn, co dochody wskazane w zestawieniu za okres od stycznia do czerwca 2016 r.

Prawidłowo przyjęto kwotę dotacji na każdego wychowanka.

Jak wynika z treści art. 14d ust. 4 ustawy o systemie oświaty, kwota roczna dotacji, o której mowa w ust. 1, na każde dziecko, o którym mowa w ust. 3, bez względu na czas przebywania dziecka w przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego, wynosi 1.506 zł, ale brzmienie takie powołany przepis otrzymał dopiero na mocy art. 15 pkt 23 lit. a) ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 60 z późn. zm.).

Zgodnie zaś z art. 11 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 827 z późn. zm.), kwota roczna, o której mowa w art. 14d ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wynosi: w 2015 r. – 1.273 zł, a w 2016 r. 1.370 zł, tj. odpowiednio na miesiąc: 106,08 zł i 114,17 zł.

Nieuprawnione jest twierdzenie pozwanej Gminy, że skoro dzieci zamieszkałe na jej terenie uczęszczały do przedszkola w G., to powinna ona zwrócić koszty wychowania przedszkolnego poniesione przez powódkę jedynie na tę placówkę.

Z treści art. 79a ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2016 roku wynika obowiązek zwrotu kosztów wychowania przedszkolnego w zakresie wydatków bieżących przewidzianych na jednego ucznia odpowiednio w publicznych przedszkolach lub publicznych innych formach wychowania przedszkolnego, prowadzonych przez gminę, w której uczeń uczęszcza do przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego, po dokonaniu odpowiednich pomniejszeń.

Powołany przepis nie daje podstaw do przyjęcia, że rozliczenie kosztów wychowania przedszkolnego uczniów ma nastąpić według kosztów określonej placówki, a nie wydatków bieżących przewidzianych na jednego ucznia we wszystkich prowadzonych przez daną gminę publicznych przedszkolach lub publicznych innych formach wychowania przedszkolnego.

Ostatecznie zatem, przy uwzględnieniu opinii biegłego J. W., należało uznać za zasadne żądanie zasądzenia od Gminy M. na rzecz Gminy S. kwoty 31.100,58 zł, stanowiącej całkowity koszt wychowania przedszkolnego w okresie wskazanym w pozwach, na podstawie zestawień kosztów wychowania przedszkolnego w placówkach oświatowych przedstawionych przez stronę powodową, co skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Odsetki ustawowe od tej kwoty zasądzono od dnia wydania orzeczenia przez Sąd odwoławczy, zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c., albowiem dopiero w postępowaniu apelacyjnym ustalono wysokość należności powódki.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zapadło na podstawie art. 102 k.p.c., albowiem w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek. Wobec tego zasądzono od pozwanej na rzecz powódki tylko część kosztów procesu – połowę opłaty od pozwu, obliczonej od zasądzonej kwoty.

Samo wyliczenie należności strony powodowej było stosunkowo proste. W postępowaniu sądowym, przy bezspornej liczbie uczniów, należało wykazać jedynie łączną kwotę wydatków przewidzianych na przedszkola gminne prowadzone przez powódkę i łączną kwotę opłat pobranych za korzystanie z wychowania przedszkolnego i opłat za wyżywienie.

Gmina S., mimo iż strona przeciwna od początku zarzucała brak kalkulacji dochodzonej kwoty i kwestionowała noty księgowe, opierała się tylko na własnych zestawieniach oraz przedstawiła sprawozdania z wykonania wydatków budżetowych (...) i planu dochodów budżetowych (...)nie złożyła zaś żadnych dokumentów źródłowych, z których wynikałyby ponoszone przez rodziców opłaty za pobyt dzieci w przedszkolu i ich wyżywienie, co spowodowało konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego, w oparciu o którą można było dopiero wyprowadzić wnioski co do wysokości tych kosztów, chociaż z opinii wynikają różnice pomiędzy danymi w sprawozdaniach budżetowych, a kwotami w zestawieniach strony powodowej. Powódka nie przedstawiła dokumentów źródłowych, które w prosty sposób wykazałyby zasadność zgłoszonych żądań. Z drugiej strony, nie sposób przyjąć, że powództwo podlega oddaleniu ze względu na niewykazanie dochodzonego roszczenia, skoro nie budzi wątpliwości, że pozwana, o czym dobrze wiedziała, powinna była zwrócić koszty wychowania przedszkolnego jej mieszkańców poniesione przez Gminę S.. Innymi słowy, nieudolne dochodzenie przez stronę powodową roszczeń, które jej się niewątpliwie należały, co wywołało konieczność prowadzenia szerokiego postępowania dowodowego, także przy podejmowaniu przez Sąd czynności z urzędu, nie może skutkować obciążeniem strony pozwanej całością kosztów procesu.

Ta sama zasada legła u podstaw orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego oraz kosztach sądowych poniesionych w tym postępowaniu – wydatkach na opinię biegłego (art. 113 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 300 z późn. zm.).

SSO Teresa Strojnowska SSO Cezary Klepacz SSR (del.) Monika Wrona-Zawda